ՖԻԱԹԼԱՐ

...թանպօլ իչին սէնէլիկ մէճիտ	10
...իքը այ	5
...ջ " "	3
...լայէթլար իչին մէճիտիյէ	10
...իքը այ "	5
...քթա իւճրէթէ պէտէ այրը տըր.	

ԻԼԱՆԼԱՐ

...րինճի տէֆա իչին սաթըրը	3 ղշ
...ինճի " " "	2 ղշ
...ւնճիւ " " "	1 ղշ

30 ՓԱՐԱ

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻԻ ԷՐՃԻԵԱՍ

Իլան սըրասընա գօնուլմախան իլա- նաթ ու իխթարաթըն սաթըրը 5 ղշ

Մէքթուպլար Կ. Թ. Փանոսեան խի- մէթէ եազըլըր

Իսթանպօլտա, Գալաթատա Բէնչ- չէնպիճ-պազարընտա Իրսի խա- նընտա Ն. 41։

1298 ՄԱՅԻՍ 26   1299 ՐԷՃԷՊ 21   30 ՓԱՐԱ

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիս, 3 յունիս

Մէճլիսի մէպուսան — Իսլահաթը ...ստիւէ Թարաֆտարանը մայիս ...տէ Գալմէթէ Լաթէն ատգաղըն... ...ա վուգուա կէլէն վուգուաթ հագ...ընտա տախիլիւէ Նազըրընա սի...ալըր խըրատ իթմիշլէր, վէ բօյլէ ...տալէպէնին չակիրտան հագգընտա ...նըր իյլէտիկի Թէտապիրի չէտի...ն Թագտիր իյլէմիշլէր։

Տախիլիւէ Նազըրը իլէ բօյլէ Նա...ըը Մ. Գամպէթթա բօյլէ իտարէ...ինին հարաքէթինը, իսլահաթը ...ստիւէ Թարաֆտարանընըն պէ...անաթընա գարշը միւտաֆաա իյ...տիլէր։

Մէճլիսի մէպուսան պիւնիւք պիր ...քէրիյէթիլէ մէպէյէնի տախիլիյէ ...Նազըրընըն Թալէպի իւզրէ, քէնտի ...տէ հալինտէ գապուլ իյլէտի։

ԱԺԱՆՍ ՌԷՕԹԸՐ

Պէրլին 6 յունիս

Բրէնս Պիզմարգ պու կիւն Պէրլի...է ավտէթ իթմիշ տիր։

Միւշարիլէյհ խըստէյի ...րհէթ ...էմիշ տիր։

Պէթէրսպուրկտան խապէր վէրիլ...իյինէ կէօրէ, Ժէնէրալ Իկնաթի...ֆ իլէ գօնթ Մէլիգօֆուն պէյ...րինտէ իխթիլաֆը էֆքեար մէվ...ոտ օլմասըը րիվայէթ օլունմուշ ...է տէ, տախիլէն իթթիֆագ օլուն...ըր լազըմ կէլէն բօլիթիգա հագ...ընտա պունլար քեամիլէն միւթ...էհիտ իմիշլէր։

Վիէննա, 5 յունիս

Ավուսթուրիա իմբէրաթօրու Թարա...ընտան պու կիւն նէշր օլունան ...իր էմր մուճիպինճէ Մ. Գալլէյ ...ւմուրու մալիյէ Նազըրը օլմուշ ...ուր։

Մ. Գալլէյ պիւնիւք մէմուրլարըն ...էպրիքլէրինի գապուլ իյլէտիկի ...րատա Պօսնա մէսալիհինին խուս...ի մէրքէզիյէսի, մալիյէ Նէզա...րէթինէ իհալէ օլունմուշ պուլուն...տուղունտան, մէսալիհի մէզքիւրէ...է հաւըը տիգգաթ, վէ գարիպէն ...ոնա վէ Հէրսէքէ պիր սէյահա...թլէ օրալարընըն ահվալընը բէյ...նյան թահգիգ, վէ էհալինին ...քեաւէթլէրինի գապուլ իլէ, իմ...էրաթօր հազրէթլէրինէ Թագտիմ ...տէճէկինի, վէ Պօսնաընըն հէր թա...աֆընտա գուրաի աըքէրիյէնին ...լու միւխալիֆէթ իճրա օլունաու...ու հիւքիւմէթէ վիրտտա խաէն բա...թըլար մաէլինտէն անլաշըլըրըըը ...ը պէեան իյլէմիշ տիր։

Լօնտրա 6 յունիս

Օթթօմանըըս ղազէթասը պու սա...ահքի նիւսխասընտա, Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրա իխթիլաֆլարընըն Միւս...իւմանլար նազարընտա ֆէնա պիր ...պուլիյեթ պուլմագտա օլտու...ղունու պէեան իլէ, Ինկիլթէրրա...նըն, Ֆրանսա իլէ իթթիֆագտան ...էրազըմ կէլմէսինի խիտար իտի...եօր։

Մէզքիւր ղազէթա, Ինկիլթէր...անըն էն զիատէ գուվվէթլի պիր ...ւպամ տէվլէթի տէմէք օլան Հին...իսթան իմբէրաթօրլուղու հաւէ...պիլէ, պիր տէվլէթի իսլամիէ օլ...տուղունտան, սալթանաթը սէնիէ ...լէ տօստ օլմաը լիւզումունու տա...ի իլավէթէն իսխար իյլէեօր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Պիկա մութասարըֆլըղը Իւսկիւպ մութասարըֆը էսպագ Մուհէտտին բաշա հազրէթլէրինէ,

Գոսովա վիլայէթի մէրքէզ մութասարըֆլըղը, Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի մուավինի սապըգ Մուսթաֆա էֆէնտիյէ,

Տրամա սանճաղը մութասարըֆլըղը, Գարահիսարը սահիպ մութասարըֆը սապըգ Էօմէր Լութֆի բաշայա,

Պուրտուր մութասարըֆլըղը Էտիրնէ վիլայէթի մէճլիսի իտարէ պաշ քեաթիպի սապըգ Էմին պէյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

Շէրիֆ Ապտիւլ Մաթլէպ էֆէնտի հազրէթլէրինին գիւստէհէ խասթա օլտուղու, խուսուսի պիր թէլէկրաֆնամէ իլէ իխպար գըլընմըշ օլտուղունու Սթամպուլ ղազէթասը եազըեօր իսէ տէ, Վ. աքըթ ղազէթասը պու պապտէ պիր կէօնա մալիւմաթը օլմատըղընը պէեան իտիեօր,

Չէթինէ սէֆարէթի սէնիյէսի սըր քեաթիպի Նորատունկեան Գապրիէլ էֆէնտի, պու քէրրէ մէգզունէն Տէրիսաատէթէ կէլմիշ տիր։

Վիէննա սէֆարէթի սէնիյէսինէ Նասպ օլունան Արիֆի բաշա հազրէթլէրինին ազիմէթլէրի օն կիւն գատար թէէխխուր իյլէմիշ օլտուղունու Սթամպուլ ղազէթասը րիվայէթ իտիեօր։

Ալմանիա սէֆարէթի մայէթ վաբօրլարընտան Լօրէլի նամ վաբօր Թէքմիլ Մարմարա տէնիզինի կէշթ ու կիւզար իյլէմէքլիւզրէ տիւն աղշամ Տէրիսաատէթ լիմանընտան հարէքէթ իյլէմիշ տիր։

Ամէրիգատա քեային Նէօ-Օրլէանստա տէվլէթի Ալիյէ գօնսօլօսու, պու քէրրէ մէմուրիյէթինտէն իսթիֆա իյլէմիշ տիր։

Միւմաիլէյհ օն սէնէտէն պէրու պու խըտմէթտէ պուլունուեօր իմիշ։

Թըրնավա գօնսօլօսու Իսմաիլ պէյ իւչ այ իչին մէզունիյէթ իսթիհսալ իյլէմիշ օլտուղունտան, ղայպուպէթի էսնասընտա գօնսօլաթօ ումուրունու Գալտինճա գօնսօլօսու վէքիլի Հագգը պէյ իւֆա իտէճէք իմիշ։

Տիւնքի Լա Թիւրքիտէ օգունմուշ տուր.

Շարգը Րումէլի վալիսի Ալէգօ բաշա հազրէթլէրի իլէ զէվճէսի, տիւն (էվվէլքի կիւն) սապահ Տէրիսաատէթէ մուվասալէթ իթմիշ, վէ Արնավուտ քէօյինտէքի իգամէթկեահլարընա էնմիշլէր տիր։

Ալէգօ բաշանըն մայիէթինտէ քէնտի խուսուսի քեաթիպի Մ. Քըրիստէն իլէ եավէրի հարպը Քօլէրօֆ վէ Մ. Վազօֆ պուլունմագտա տըր։

Վագըթ ղազէթասը միւշարիլէյհ հազրէթլէրինին տիւն սապահ մապէյնի հիւմայունա կիթմիշ, վէ օ-րատան Պապը Ալիյէ ազիմէթ իյլէմիշ օլտուղունու խապէր վէրիեօր։

Մէշրիֆ Նազըրը տէվլէթլու բաշա հազրէթլէրի, տիւնքի կիւն մէքթէպի Սուլթանիյի զիեարէթ իթէրէք, չակիրտանըն տէրսլէրինի վէ խարէճէ կէօրիւլէքլէրի ինթիզամը Թագտիր իթմիշլէր, վէ միւտիրի մէքթէպ Իսմայիլ պէյ հազրէթլէրի իլէ սայիր մէմուրինի զայիլէթլէրինտէն տօլայը Թէպրիք իյլէմիշլէր տիր։

Ֆազըլ Մուսթաֆա բաշա գօնաղընտա օթուրմագտա օլան պիր Թազըմ մէհաճիր չօճուգլարը պիւթիւն կիւն սօգագլարտա կէզէրէք տիլէնմէքտէ օլտուգլարընտան, պունլարըն պու հալտէ սիւրիւնմէլէրի մուղաիրի րիզա ալի օլմագլա մէհաճիրին իտարէի ալիեէսի Թարաֆընտան զիքը օլունան գօնագ տէրունինտէ միւքէմմէլ պիր սիւպեան մէքթէպի քիւշատ օլունարագ, Թէտրիսէ պաշլանըլմըը իչտիհատ թիր։

Իթթըրն Էքսբրէս ղազէթասը տէեօր քի, Պապը Ալի Թարաֆընտան կէօնտէրիլէն նօթա տիւն սապահ Լօնտրա ղազէթալարընտա նէշր օլունմուշ տուր։

Տէվլէթի Ալիյէ գօնֆէրանսա տախիլ օլմագ Թէքլիֆինի րէտտ իթմէմիշ իսէ տէ, Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա Թէքլիֆինէ հէնուզ ճէվապ վէրմէմիշ տիր. զաննը օլունտուղունա կէօրէ, Իզզէտտին վաբօրու Հիւմայունունտան խապէր վիրուտունէ տէկին գօնֆէրանս Թէէխխուր օլունաճագ տըր։

Ֆրանսա, Ավուսթուրիա վէ Իթալիա տէվլէթլէրինին էֆքեարը տախի պու մէրքէզտէ օլուպ, չիմտիլիք գօնֆէրանս ագտընը միւնասիպ ատտ իթմէեօրլար։

Մուախխարէն ալընան մալումաթը սահիհէսէ կէօրէ, Իզզէտտին վաբօրունա րաքիպ օլան զէվաթ Տէրվիշ բաշա, Լէպիպ էֆէնտի վէ եավէրի հարպը հազրէթի Շէհրիեարի Ահմէտ Րաթիպ բաշա վէ չէյխ էսսատէյտ Ահմէտ Էսատ էֆէնտի, վէ մապէյնի հիւմայուն իգինճի քեաթիպի Գատրի էֆէնտի հազրէթլէրի, վէ սայիր պազը մէմուրին իլէ արապ չէյխլէրինտէն իպարէթ տիր։

Ինկիլթէրրա խարիճիյէ Նէզարէթի միւսթէշարը սըր Չարլս Տիլք կէչէն աղշամ բարլամէնթօտա պիր սիւալա ճէվապէն գօնֆէրանսըն թէէխխուրի Տէրսաատէթ Ինկիլթէրրա սէֆիրի լօրտ Տիւֆէրինի Թարաֆընտան տէվլէթի մաթպուասընա քէշիտէ օլունան պիր թէլէկրաֆնամէտէ Թավսիյէ օլունտուղունա տախիր չըգան չայիաէը Թէքզիպ իյլէմիշ տիր։

Միւսթէշարը միւմաիլէյհ գօնֆէրանսըն, Տէրիսաատէթտէ իճթիմաըը իթմէսինի հալտէ պաշգա պիր մահալտէ իճթիմա իտէճէկինի տախի սէօյլէմիշ տիր։

Սըր Չարլս Տիլք Թարաֆընտան պու նութգ իրատ օլունտուղու սըրատա տէվլէթի Ալիյէ ճանիպինտէն գօնֆէրանսըն գապուլ օլունմատըղընա տաիր Ինկիլթէրրա տէվլէթինէ հէնուզ մալումաթ վէրիլմէմիշ իտի։

Աժանս Րէօյթէրըն պիր գըթա թէլէկրաֆնամէսինէ Նազարէն Միւսիւ բաշա հազրէթլէրի լօրտ Կրանվիլ իլէ կէօրիւշիւպ, գօնֆէրանս հագգընտա պազը իթիրազլար պէեան իյլէմիշ տիր։ (Սթամպուլ)

Այտըն մութասարըֆը Նէճիպ բաշա հազրէթլէրի հագգընտա չիքեայէթի հավի Ինկիլթէրրա սէֆարէթի Թարաֆընտան Պապը Ալիյէ պիր Թագրիր Թագտիմ օլունմուշ տուր։

Մէզքիւր Թագրիրտէ Այտընտա մուգիմ Ինկիլիզ Թէպաասընտան Թիւճճար Ավգար, մութասարըֆը հէտիյէ վէրմէտիկինտէն, արալարընտա զըտտիյէթ հասըլ օլուպ, մէրգում Թիւճճարա զուլմ օլունմագտա օլտուղունտան, էքսէրիա էմթաասը էսիհա ճէլպ իթտիրիեօր տէյէրէք Թէվգիֆ օլունմագտա օլտուղունտան, մութասարըֆըն պու հալլէրի պէր Թաֆսիլ իշար իտիլմիշ տիր։ (Բէղա)

Տիվանը իսթինաֆ միւտտէիի ումումիսի Լաթիֆ պէյ էֆէնտինին ավգաթը Իզզէթ էֆէնտի ալէյհինէ իգամէ իյլէտիկի Թազմինաթ տավասը. կէչէն ճումա իրթէսի կիւնիւ պէ Թէքրար մահքէմէի պիտայէթ ճէզա տայիրէսինտէ րույէթ օլունտուղտա միւմաիլէյհ Իզզէթ էֆէնտի ալէյհինէ հիւքմ վէրիլէրէք, պիր մահ միւտտէթլէ հապսընա գարար վէրիլտիկի իշիտիլմիշ տիր։

Կէչէն բազար կիւնիւ Ֆրանսա սէֆիրի մարքի տը Նօայլըն զէվճէսի մարքիզ տը Նօայլ քիւչիւք պիր վաբօրա րաքիպէն Գում-Գաբու վէ Սամաթիա աչըգլարընտա սէյր ու թէմաշա իթմէկի սըրատա, իւզէրինէ պիրտէն պիրէ պիր ֆէնալըգ կէլէրէք խաթիֆրաղ իյլէմիշ, վէ վիւճուտճա էբէյլիճէ վէխիմ պիր հալէ տուչար օլմուշ օլտուղունտան, օրատան պաշրէն սէֆարէթխանէյէ կիթմէսի միւմքինսիզ օլտուղու ճիհէթլէ, վաբօր Նարլը-Գաբու էօնլէրինէ եանաշարագ միւշարիլէյհա գարայա չըգարըլմըշ, վէ Նարլը-Գաբու քիլիսէսի ագասընտան Մաթաթ աղանըն խանէսինէ կէօթիւրիւլէրէք լազըմ կէլէն Թէտավի իճրա իտիլմիշ տիր։

Մարքիզ տը Նօայլ հազրէթլէրի, քէնտի քէնտիսինէ կէլտիքտէն, վէ խըստէլի րահաթ իյլէտիքտէն սօնրա, խանէ սահիպինէ իզհարը միւհաճիրպէթալ տօլայը պէեանը Թէշէքքիւր իթմիշ, վէ սուրէթի մախսուսէտէ պիր իլթիֆաթ օլմագ իւզրէ պաշգա պիր կիւն խանէ խանէսինէ կէլմէկէ սէօզ վէրէրէք միւֆարէքաթ իյլէմիշ տիր։

Միւշարիլէյհա մատամանըն մայեէթինտէ պիր թէրճիման իլէ պիր տէ սէֆարէթ գավասը պուլունմագտա իմիշ։

Վագըթ ղազէթասը պու կիւնքի իճմալընտա տէեօր քի.

Բօլիթիգա ալէմինտէ էնիրտէն մէվգըի պաչա ու մէզալէ օլաճագ պիր չէյ օլմայըպ գօնֆէրանս լագըրտըլարը քէօրէթլէ տէվէրան իտիեօր։

Լաքին գօնֆէրանս օլմատան պիթմիշ կիպի պուլունտուղունու իչիտիլմէսի, «տօղմատան էօլմիշ» պիր չօճուգ հիքեայէսինի թութուեօր։

Թէքֆուր տաղընտան եազըլըըը ղընա կէօրէ, էսկիլէրի իքի եաշընտա էրմէնի միլլէթինտէն պիր տէլիգանլը, բէֆիգլէրի իլէ պէրապէր, պիր Թիւֆէնկի տիւքեանընտա կիրիպ, րէվօլվէր ալմագ իւզրէ պազարլըգ սըրատա, րէֆիգլէրինին պիրի րէվօլվէրէ խարթուճ գօեարագ չէվիրմիշ, վէ գուրշուն տիւքէր րէֆիգինին էլինէ Թէսատիւֆ իլէ, տէրհալ գոթլինի մուճիպ օլմուշ տուր։ Գաթիլ ֆիրար իթմիշ, վէ տիւքեան սահիպի Թէվգիֆ օլունմուշ տուր։

Կէչէն բազար կիւնիւ Քիւչիւք Չէքմէճէտէ վագը Ֆիլօրիա պաղչէսինտէ, Արնավուտ պաղչէվանլար իլէ Նէմչէլի մէքթէպ չօճուգլարընըն մուալլիմ վէ խատէմլէրի արասընտա պիր արպէտա չըգարագ, Թարաֆէյնտէն պէրչագ չէքիլմիշ, վէ պէշ ալթը էլ տախի տապանճա պօշալթըլմըշ իսէ տէ, բօլիսլէր էթիշէրէք, պիր սագաթլըգ չըգմամագըըըն արպէտա պէրթարաֆ խըլընըլը, ղազէթալարտա օգունմուշ տուր։

Կէչէն բազար աղշամը Պէյօղլունտա Ինկիլթէրրա սէֆարէթխանէսի գարշըսընտա քեարկիր խանէլէրին պիրինինտէ, խանէ խալգը սումէն Թավանտա պուլունտուգլարը հալտէ, խըրսըզլար բէնչէրէտէն կիրէրէք, քիմսէնին խապէրի օլմագսըզըն, իքի պին ֆրանքլըգ գատար կիւմիւշ Թագըմլար Թօփլամըշլար, վէ խանէ սահիպլէրինին եօգարը չըգմագտա օլտուգլարընը իչիթտիքլէրինտէ, պունլարըն միւգտարը քիւլլիսինի պէրապէր ալարագ ֆիրար իթմիշլէր տիր։

Բազար իրթէսի կիճէսի սաաթ իւչ պուչուգ գարարլարընտա Պէյօղլունտա Վէնէտիք սօգաղընտա սաքին օլուպ, պանգը Օսմանի քեաթիպլէրինտէն պուլունան Մ. Ալէգօ նամ զաթ, օրտալարտա պիր գատընա ալէգադ իյլէմիշ օլտուղունտան, քէնտի քէնտիսինի րէվօլվէր իլէ սօլ մէմէսի իւզէրինտէն ճէրհ իյլէմիշ, վէ եարէսի ղաէթլէ Թէհլիքէլի պուլունմուշ տուր։

Կէչէն բազար իրթէսի կիճէսի Գալաթատա Սանտըգճըլար իչինտէ Թուլումպա սօգաղընտա Թիւճճարանտան պիր էճնէպի մաղազասընըն իթթիսալինտէ պուլունան պօշ տիւքեանտան մէզքիւր մաղազայա կիրմիշ օլան սարիգլէրին մաղազանըն իչինտէ գասաէը գըրմագտա օլտուգլարը պէքճի Թարաֆընտան կէօրիւլիւպ, բօլիսէ խապէր վէրմիշ, վէ տէրհալ իթիլմէլէրի իչին բօլիս Թարաֆընտան ղայրէթ խըլըմըշ իսէ տէ, ալէսթ սէ էսէվեալարընը պըրագըպ ֆիրար իթմիշլէրի իչիթիլմիշ տիր։

ԽԻՍԹԸԼԸՐ

Կէչէնլէրտէ Տար ուլ Ֆօսֆօրտա կէօրիւլէն Րուսիա հագգընտա պազը պէնտլէրի պիթթիրէճէմ, տէրճ իյլէմիշ օլտուղումուզ կիպի, մէզքիւր ղազէթանըն տիւնքի նիւսխասինտէ կէօրիւլէն չայեանը միւթալէա տիւքեր պիր պէնտի տախի պու կիւն տէրճ իյլէմէքտէեիզ, պու պէնտլէր պիր պիրինէ պաղլը օլտուղունտան, տիգգաթլը Թամամէ իլէ միւթալէա օլունմասը իճապ իտէր։

Ալմանիալը չիրքէթ միւթէհաէսինէ մարիֆէթլիյէ Պօղազտա գատար ինչա օլունաճագ խիմէր եօլունուն

միւզաքէրաթը մապէյնի Հիւմայունու ճէնապը միւլիւքեանէտէ մինագըր գօմիսիօնտա ճէրէեան իթմէքտէ պուլունմուշ տուր։

Տիւնքի իճմալըմըզտա խաթթըն Բաթասա գատար ուզէթի վիւսուլինի իֆատէ իթմիշ իտիք։

Բաթասատան Եըլտըն պօղազընա գատար Թիմուր եօլու եիկիրմի պէշ քիլօմէթրօ գատար գաթալը վէ աըրզալը պիր տաղըն էթէկլերինտէն տօլաշտըրըլարագ, պօղազը կէչտիքտէն սօնրա, Անթաքիա օվասընա ինտիրիլէճէք տիր։

Օրատան տախի միւշքիլաթը աղըմէթէ օղրամագսըզըն Հալէպէ գատար թէմտիտ իտիլէճէք տիր։

Խաթթըն Հալէպտէն Պաղտատա գատար օլան ալթընճը գըսմընըն մէճմուի թուլու տօգուզ եիւզ օն պէշ քիլօմէթրօ տուր։

Պէհէր քիլօմէթրօսու պէշ պին իքի եիւզ ալթմըշ քիւսուր լիրատան, մէսարիֆի ինշաիյեէսի ճէման տէօրթ միլիօն սէքիզ եիւզ օն իւչ պին ալթը եիւզ տօգսան պէշ լիրա թախմին օլունմուշ տուր։

Թիմուր եօլ Հալէպտէն այըրըլտըգտա Անպարըլըա գատար Ֆիրաթ նէհրինին սաղ ճիհէթինտէն իմթիտատ իտէճէք տիր։

Անպարըլըտա նէհրի մէզքիւր իւզէրինտէն կէչիլէճէք, Պաղտատա մինթէհի օլուպ, նէվալիի մէզքիւրէ արազիսի վասի պիր օվատան իպարէթ տիր։

Պաղը ճիհաթտա թէփէճիքլէր վար իսէ տէ, Թիմուր եօլ խաթթը սալիֆ իւզ զիքր օվասա քէմալի սուհուլէթլէ թէմտիտ օլունապիլիր։

Պաղը ուֆագ սուլար իւզէրինէ պիր գաչ քէօփրիւ վէ Անպարըլըտան Ֆիրաթ իւզէրինէ եարըլաճագ պիւյիւք քէօփրիւտէն պաշգա ամէլիեաթը ճէսիմէ իսթիհարընա մէճպուրիյեէթ կէօրիւլմէզ։

Իշթէ Իսքիտատէն Պաղտատա գատար մէճմուի թուլու իքի պին իքի եիւզ քիլօմէթրօտան իպարէթ օլան Թիմուր եօլուն պէհէր քիլօմէթրօսու, օրթա հիսապ իլէ, ալթը պին եէտի եիւզ ալթմըշ ալթը վէ քիւսուր լիրա հիսապըյլա, մէճմուի մէսարիֆի ինշաիյեէսի Թագրիպա օն պէշ միլիօն լիրաեա պալիղ օլուեօր։ (Վ—ֆէըՆ)

ԽԱՐԻՃԻՑ

Ռուսիատա պուլունան իքի պիւյիւք ֆըրգալարըն, եանի քէնտի քէնտիսինի ասըլ Ռուս թէսմիյէ էյլէյէն ֆըրգա իլէ, Ռուսիանըն թէրագգըսը իչին էճնէպիլէրին մուավէնէթինէ իհթիեաճ կէօրմէքսինտէն տօլաեը էճնէպի ֆըրգասը իսմիյլէ եատ օլունան գըսմըն, չիմտիքի պուլունտուգլարը էսասէն չարըըգ վազիյեէթ մալիւմ տիր. մէթալիպաթը սուրէթի գաթիյէտէ գայէթլէ չոյեանը թագտիր ու թահսին կէօրիւնէն ասըլ Ռուս ֆըրգասընըն, միլլէթին ճէհալէթ գարանլըգլարը իչինտէ գալմասընը, վէ ասըը միւսաթըն թէճտիտինի իսթէտիկի հալտէ, Ալման թարաֆտարը օլան, էճնէպի ֆըրգասընըն իսէ, մէտէնիյեէթ, թէգատտիւմ վէ բըշըգ թարաֆլըսը աստ օլունմուտա ազ չօգ հագգը օլտուղունու էվվէլճէ պէեան էյլէմիշ իտիք (¹)։

Մէզքիւր ասըլ Ռուս թարաֆլըը օլան ֆըրգա Ռուսիատա, եօգ արտա թաատատ օլունան կիւզէլ մէպատիսինէ պիւթիւն պիւթիւնէ մուղաեիր սուրէթտէ, հարէքէթ իթմէքտէ, վէ քէնտի պէեան իյլէտիկի էֆքեարա քեամիլէն մուղաեիր օլտուղու հալտէ, Ռուսիա էհալիսինին պաղը ագսամընը, տահա թէհամմիւլ օլունմազ պիր պօհրանտուրագ ալթընա, եանի թահթը ճէլպ ու թազեիգէ ալմագտա, վէ պու գըսմլարըն էֆքեար սէրպէսթիյեէթինէ պիլէ միւսաատէ իթմէեէրէք, քէնտի կիպի տիւշիւնմէլէրինի, վէ քէնտի կիպի եաշամալարընը իսթէմէքտէ օլուպ, հաթթա կէչմիշ օլան ասըրլարըն պունլարըն եիւրէքլէրի իչինէ էքմիշ օլտուգլարը մէտէնիյեէթ թօխումլարընըն քէօք թութմալարըն չիւրիւթմէլէրինէ չալըշմագտա տըր. վէ տահա աղըր օլան քէօշէսի չուրաօը տըր քի, պու հիսիեաթը թէրագգըբէրվէրանէնին էն զիեատէ գուվվէթ պուլմուշ օլանլարը — հիչ տէեիլ իսէ հարէքեաթընը մէպտէլէրի իլէ իմթիզաճ իթթիրմէք իչին թագրիր ու թէշվիգ էյլէմէսի, վէ անասըլ Սլավ թէրագգըսը տատ իթմէսի լազըմ կէլտիկի հալտէ — պունլարըն իլէրի կիթմէսինի մէնն իյլէմէկէ չալըշմագտա տըրլար։

Մէսէլա, Ռուս էհալիսինին իքի պաշլըճա գըսմլարընը, եանի սէքիզ միլիօն գատար օլան Բօլօնէզլեր իլէ, օն պէշ միլիօն միգտարընտա պուլունան Ռութէնլերի ալալըմ տա, Ֆինլանտիա, վէ Թաթար, վէ Մօնկօլ ճինսիյեէթլէրինին Ռուս էհալիսի իլէ գարըշմըշ օլան էճզալարընը պըրագալըմ, չիւնքի ասըլ Ռուս ֆըրգասը, պունլարա ազ չօգ թէգատտիւմ իթտիրմիշ օլտուղունտան տօլայը էօյլէնէպիլիր։

Մօսգօֆլար, թէգատտիւմ խուսուսունտա Բօլօնէզլերէ նէ՞ ֆայիտէսի մուճիպ օլապիլիրլէր. քէնտիլէրին տահա մէտէնիյեէթին իսմինի պիլէ իշիթմէլէրինտէն բէք չօգ էվվէլ, Բօլօնէզլեր Եվրօբանըն էն միւթէգատտիւմ միլլէթլէրինտէն պիրի պուլունմագտա իտիլէր. օն ալթընճը ասըրտա, Ռուսլար եարը վահշի պիր հալտէ պուլունուպ, մէչհուր գալըմ տէօրտիւնճիւ Իվանըն իտարէի իսթիպտատըքեարանէսի ալթընտա էզիլտիքլէրի թագտիրտէ, Բօլօնէզլեր քէնտի թէգատտիւմ վէ թէրագգըլարը իլէ պիւթիւն Եվրօբաի ղարպինին թէաճճիւպինի իւզէրլէրինէ ճէլպ իթմէքտէ իտիլէր։ 1474տէ Տիգ տ'Անժուեա Բօլօնիա գրալը օլմազըըը թէքլիֆ էյլէմէք իւզրէ Բարիզէ կիտէն հէյեէթի մէպուսէ ազասը, պիւթիւն Բարիզլիլերին հայրէթինի քէնտի իւզէրլէրինէ ճալպէթ իթմիշլէր տիր. մէշհուր Մ. Թու, քէնտի թէրճիւմէ իթմիշ օլտուղու թարիխ քիթաբընտա տէմիշ տիր քի, «իշլէրինտէ Լաթինճէ պիլմէեէն քիմսէ պուլունմատըղը կիպի, բէք չօգլարը Իթալեան վէ Ալման լիսանլարընա տա վագըֆ պուլունմագտա իտիլէր. պազըլարը էօյլէ կիւզէլ սուրէթտէ Ֆրանսըզճա թէքէլլիւմ իթմէքտէ իտիլէր քի, քէնտիլէրի Տնիէբէր վէ Վիսթուլ նէհրլէրի (Բօլօնիանըն իչինտէն կէչէն իքի պիւյիւք չայլար տըր) սէվահիլի էհալիսինտէն զաննիթմէք չէօյլէ տուրսուն, Սէն վէ Լուառ թարաֆլարընտա տողմուշ պիւյիւմիւշ զէվաթ տան իթմէք բէք գօլայ օլաճագ իտի. պու խուսուսի Ֆրանսա սէրայ խալգընը ղաեէթլէ ուտանտըրըր տը։»

Վէ ֆագաթ Մուգատտա Ռուսլարըն Բօլօնէզլեր իլէ նէ թավըրտա պուլունտուգլարը մալիւմ տիր. էսքի վագըթլարտան պահսի իթմէքտէն սարֆը նազար իտէրէք, 1861 տէն պէրու կէչէն եիկիրմի սէնէլիք ահվալը պիր քէրրէ կէօզ էօնինէ ալսագ, վէ սէնէի մէզքիւրէ տան տաբըըլ այը 8 ինտէ Վարշավիա էհալիսինէ էճէլ չէրպէթի իչիրէն օլ տօլու կիպի եաղան թիւֆէնկ գուրշունլարընտան, ալաֆրանկա այ խոթիմալինին մէննի զըմնընտա ախիրէն վէրիլէն էմրէ գատար զուհուրա կէլէն վէգաեիի պիր տէֆա ազըլըմգատան կէչիրսէք, Ռուսիանըն ղարպ էեալէթլէրինինի թարիխինին ուզուն պիր չէհամէթ (չէհիտլիք) թարիխի օլտուղունու կէօրիւրիւզ. պու թարիխին սօն վէգաեիսի մալիւմ տիր. հէր չէյ պօզուլմուշ, հէր չէյ տէյիշիլմիշ, հէր չէյ ալթիւսթ էտիլմիշ օլուպ, պու սուրէթլէ հարէքէթի նասիհաթ իթմիշ, վէ պու վահշիճէ ահվալըն իճրասընը կէօրտիւքճէ չաղ ու խէնտան օլմուշ պուլունանլար իսէ, իշթէ օ ասըլ Ռուս թարաֆտարլարը օլանլար տըր քի, Սըլավըըղըն, վէ եէրլի էհալինին թէրագգըսընը իսթէմէքտէ օլտուգլարը իլէ էօեիւնիւրլէր։

Պիր տէ Ռութէն նախօտ Քիւչիւք-Ռուսլար իսմիյլէ թանըլմըշ օլան ֆըրգատա պագալըմ. պունլարըն քէնտիլէրէ մախսուս վէ ասըլ Սլավ օլմագ իւզրէ, պիր թէգատտիւմլէրի վար տըր քի, Մօսգուա Ռուսլարընըն թէգատտիւմինտէն ղաեէթ բարլագ վէ էսկի տիր։ Քէնտի քիթապէթլէրի տէ Պիւյիւք-Ռուսիանըն քիթապէթինտէն աշաղը գալմազ. քէնտիլէրտէ չիր (բանաստեղծութիւն) տէ պիւյիւք Ռուսիատան էվվէլ պաշլամըշ օլուպ, ղաեէթ լաթիֆ վէ կիւզէլտիր, վէ թարիխլէրի իսէ Մօսգօֆ թարիխինտէն գատիմ պուլունմագտա տըր։

Պու սէնէ Քիէվ չէհրի, քէնտի թէէսսիսինին պինինճի տէվրի սէնէվիսինի իճրա իյլէեէճէք, վէ պու միւնասիպէթլէ պիր չօգ զիյանէթլէր իճրա օլունաճագ տըր։ Մօսգուատա իսէ պինինճի տէվրի սէնէվիսինի իճրա իյլէմէք իչին տահա իքի պուչուգ ասըր պէքլէմէլի տիր։

Քիէվին պիւյիւք բրէնսլէրի Ռուսիանըն իլք իմբէրաթօրլուղունուն պաշընտա պուլունտուգլարը հալտէ, Մօսգուա բրէնսլէրի պունլարը եէնմէք իչին, Թաթար օրտուլարընըն մուավէնէթինէ իհթիեաճ կէօրտիւլէր. Քիւչիւք-Ռուսիատա թաալիմ ու թէրպիէտէ պիւյիւք-Ռուսիատան զիեատէ իլէրի կիթմիշ տիր. պունլարըն պիրինճիսինտէ 3,700 քիշի պաշընա պիր մէքթէպ պուլունմագտա օլտուղու հալտէ, իքինճիսինտէ իսէ, անճագ 5,500 քիշիյէ պիր մէքթէպ տիւշմէքտէ տիր։

Վէ ֆագաթ պու էեալէթլէրտէ ատախի, Բօլօնիատա իճրա օլունան թազեիգաթըն այնըսը իճրա օլունմուշ տուր։

Քիւչիւք Ռուսիատա օրթօտօքսլուղու թէվսի իյլէմէք իչին իմբէրաթօր Նիգօլա թարաֆընտան օլունան իլք թէշապպիւստէն պահս իյլէմէկէ իհթիեաճ կէօրմէեիզ. ճէպրէն իճրա իթտիրիլէն մէզհէպ թէպտիլլէրի հագգընտա Մ. Ժիւլ Սիմօնուն [illegible] նամ էսէրինտէ մալիւմաթը միւքէմմէլէ վէ միւֆասսալէ պուլունմագտա օլուպ, սօն վագըթլարտա եանի 1863տէն 1876եա գատար Քիւչիւք Ռուսիալըլարըն միլլիյեէթինի տէսիշտիրմէք իչին օլունան ղայրէթ իսէ, տահա աչիքեար կէօրիւնմէքտէ տիր։ 1863տէ տախիլիեէ նէզարէթի Ռութէն լիսանը իլէ ինճիլի չէրիֆ, վէ սայիր լիւզումի գարուրի օլան մէզհէպ վէ մէքթէպ քիթապլարը թապընը մէնն իյլէտի իսէ տէ, քէօյլիւլէր Ռուս լիսանընը անլամամագտա օլտուգլարընտան, պու էմրի սէմէրէսիզ գալտը, 1776տա մէզքիւր էմր, պիր գաթ տահա չէտիտ սուրէթտէ օլարագ թէքրարլանըը, վէ պու տէֆա, Սէն-Բէթէրսպուրկ մաթպուաթ իտարէսինտէն էմրի մախսուս թահսիլ իտիլմէտիքճէ, հէր նէ քիթապ օլուր իսէ օլսուն թապ իտիլմէսի թէնպիհ օլունտու։ Պու էմրի թահսիլ իյլէմէք իսէ, ղաեէթ միւշքիլ իտի. Կօլիչիատան կէլէն Ռութէն լիսանը իւզրէ քիթապլարըն Ռուսիաեա տուխուլի տէ թահթը մէմնուիյեէթէ ալընտը կիպի, Ռութէն լիսանը իլէ թէաթրօ օյունլարը իճրա օլունմասը, գօնսէրլէրտէ մէզքիւր լիսանլա եազըլմըշ պէսթէլէր չաղըրըլմասը գատէն եասագ իտիլտի, վէ Քիէվ ճօղրաֆիա ճէմիյեէթինին թէհարրիաթը իմհայէ տահիրէսի լազըմ օլունուպ, պէօյլէճէ մէմալիքին քիթապէթի, թարիխի, վէ ասարը աթիգասը իւզէրինէ օլունան թահարրիաթ եարը պըրագըլտը։

Նիհայէթ սօն պիր թէտպիր տէ քիւլիւքլէրտէ Ռութէն լիսանը իւզրէ վազ վէրիլմէսինին եասագ իտիլմէսի օլտու, չէօյլէ քի անճագ պու թարիգ իլէ պիր չէյ թահսիլ իտէպիլէն քէօյլիւլէր, Ռուսճա սէօյլէմէք, վէ անլամագ էօյրէնինճէեէ գատար, ճէհալէթին զուլմէթի իչինտէ գալմագլըղա մէճպուր պուլունմագտա տըրլար։

Իշթէ ասըլ Ռուս թագըմընըն, քէնտի օլ կիւզէլ բրօկրամընը մէվգիի ֆիիլէ կէթիրմէք իչին պուլունտուղու թէտապիր պունլար, եանի պիւթիւն պիւթիւնէ «Պիր Սըլավ օլան գըսմըն, էճնէպի վէ Ալման գըսմընա գարշը օլարագ, թէրագգըսընա ղայէթ իթմէք տիր. մէզքիւր ֆըրգա, Ռուսիանըն խալէսի թահթընտա եաշաեան սաիր Սըլավ միլլիեէթլէրինինի, անճագ Ռուս միլլիյեէթինէ մախսուս օլան հիսսիեաթ իլէ եաշամալարընը թէնսիպ կէօրմէքտէ, վէ հէր պիր էճնէպի խասսէսինտէն ազատէ օլմալարընը արզու իյլէմէքտէ տիր։

Ասըլ Ռուս ֆըրգասընըն միւրաճաաթ իյլէտիկի, վէ հէմհուտուտ պուլունան պիւճիւմլէ Սըլավ տէվլէթլէրինէ, օնլարը քէնտիսինէ ճէլպ իթմէք իչին, մէրքէզի սէլաթէթ մագամընտա օլարագ կէօսթէրտիկի հիսսիեաթը միլլիէնին տէ նէ օլտուղունու չիմտի հէր քէս պիլիր։

Սըլավ թէրագգըսը, վէ Սըլավ հիսսիեաթը, տահա քէնտի ա բ գ ինտէ պուլունան պիր չէյ օլտուղու հալտէ, իսթիգպալըն բանսլավիսթ իմբէրաթօրլուղունու թէշքիլ իտէճէք օլան Սըլավ միլլէթլէրինին եանի Խըրվաթլարըն, Չէքլէրին վէ Գարատաղլըլարըն կէօզլէրինի գամաշտըրմագ իչին կէօսթէրիլմէքտէ, վէ հէր նէ քի պու հիսսիեաթտան տահա եիւքսէք պիր մէրթէպէեէ կէլիր իսէ, պիլա իսաֆ գաթ օլունուպ տէֆ իտիլմէքտէ տիր։

Ասըլ Ռուս ֆըրգասընըն խաթթը հարէքէթի, վէ Ռուսիատա Ալման թէէսսիր ու նուֆուզունուն թէնէզզիւլ պուլմասը իչին իթթիխազ էյլէմիշ օլտուղու մէսլէք պու օլուպ, քէնտինէ գարշըտըրարագ եաթմագ իսթէտիկի քիւչիւք միլլիյեէթլէրէ կէօսթէրտիկի իսթիգպալը տա հէր քէս ֆէհմ իտէպիլիր։

Ֆագաթ պիզ գօրգարըզ քի, մէզքիւր ֆըրգա քէնտի նիյեաթընըն հիչ պիրինէ վասըլ օլամաեաճագ, վէ պու հարէքէթիյլէ, միւճտաթ պուլուպ, իլէրի կիթմէսինէ սէպէպ օլմուշ օլտուղու նիհիլիսթլէր թագըմըն, էթմէկինէ պալ չալաճագ տըր։ Լ. Ս.

ՊԱՐՏՔ ՄԸ

. . . Խմբագիր,

Քանի մը բարեկամներ պատիւ կը համարին իմ միջոցով, իրենց խորին շնորհակալութիւնը յայտնել «Մէճմուայը Հավատիս» լրագրի խմբագրութեան, որ վերջերս գովելի ազատամտութեամբ մը նշաւակեց ու ձաղկեց «Թէրճէմանը Էֆքեար» անուն [illegible] թերթը, մատնանիշ ընելով մի առ մի անոր քանի մը տարիէ ի վեր թշուառ Հայ ժողովուրդին ընտանեկան, ընկերական և բարոյական շէնքին հասուցած վնասները . . . ։ Այդ յօդուածները հետզհետէ դուք ևս ձեր «Մանզումէի» մէջ արտատպեցիք, որով դիւրութիւն տուիք մեզ զանոնք ուշադրութեամբ կարդալու, ինչու որ հոս տեղ «Մէճմուայը Հավատիս» չի գար։

«Թէրճէմանը Էֆքեար» ան
թունաւոր թերթին խաղցած
գալի դերը աղդէն ողջամիտ
ցիներու ալ յայտնի էր, և
չկայ մէկը որ այդ վատանուն
թը իր ձեռքը առնէ, ի բաց
եալ քանի մը պապաձորներէ և
պիսի մարդերէ որոնք մանկութ
հասակէ սկսեալ մինչև հիմայ
բած են նուաստութեան, կեղծ
ւորութեան. անբարոյականութ
և տեսակ տեսակ խայտառակ
թեանց մէջ, հետևապէս ասանկ
բարածներու համար ինչպէս
րին է գուշակել, սեւն ալ մէկ
է ճերմակն ալ, աղէկն ալ միև
յարգը ունի իրենց աչքին
ջեւ գէշն ալ։ Ատոնք կը
Մոլիէռի [illegible] կամ սոյն
մահ կատակերգակին
Ֆիլէնտին, որն որ պէնքը դրսէն
րեւ հրեշտակ մը անմեղ և
կը ցուցնէ, բայց ներսը ապական
թեամբ և ցած կիրքերով ժանգ
տած է, և յարմար միջոց ու
րագայ տեսածին պէս իր թոյն
ու գոյնը դուրս կուտայ։ Ս
մեր Հայերու մէջ եթէ
և յուսահատական բան մը կայ
այն ալ իր թշնամին ու բարեկ
իրեն ճանչցնել ու ընտրել
է։ Ամեն տեսն տեմուած է
մասին եղած ջանքերը չեն կրցա
յաջողիլ, և ապարդիւն եղած
քանի որ ժողովուրդը չարունակ
է միշտ փայլուն իրերու հետև
սիրել, առանց հեղ մ'ալ
ները կամ խորը խուզարկելու
ղովուրդին այս չպարասիրութ
ու ցնորասիրութենէն է որ, «Թէ
ճէմանը Էֆքեար» անուն դա
թերթը կարող եղած է քանի
տարիէ ի վեր ամեն կերպ գ
քարշ բաները արձակ համար
ընել, և Հայ ժողովուրդին պատ
օրը քանի անգամ ցեխը
հանել յ'ուրախութիւն
և Ազարեան գերդաստանին
Այս ցնորասիրութիւնը, որ տ
մը մահաձու ախտ դարձած է,
կուին իրեն կուսակիցները և
տագոմները ունի, և անոնց մ
կամնալ ընելու, անանկ
մարդեր ալ կան որ
ողորմելի բազմութեան Մեն
Աթենասի պաշտօնը կը վայ են
Ատեն մ', քանի ազատամ
դիկ ընդ միշտ կը քարկոծէին
կը նշաւակէին ժո
ղովուրդին մէջ, դաւանութեան
հաւատքի կռիւ ու որոմ սերմ
նելուն համար։ Մենք ալ այն
տեն այդ մարդերու դրօշին
էինք ինչպէս ենք մինչև հիմա
Բայց այսօր ժամանակները
դուրս և զարմանալի կերպով
ուած են. ինչ որ ասկէ տասն
կամ քսան տարի յառաջ իբրև
թերութեան քար, վատն. և
մը կը թուէր, հիմայ օգտ և
րիք կը սեպուի. հիմակուան
և կարծուած
դերը պսակ կը հիւսեն, խոնկ
բուրեն այն ոչխարի բուրդով
կուած բորենիներու (զըրթլան)
րոնք գիշեր ցերեկ այս փարախ
ժողովուրդին տան հիմերը կը
զեն զայն գետնապաստ ընելու
դելու համար։ Հիմայ ականջնե
սովորած են փայփայանքի,
ղաքշանքի, անուշ և հաճոյակ
ներու (թող սուտ ըլլան) և
համար եթէ մէկը անոր հեմութ
րնէ և քանի մը ճշմարտութիւնն
յայտնէ, անմիջապէս կամ Բու
կըլլայ և կամ Վասակ։ Հիմայ
կամքլիզութեան դար է, ախորժ
և մեր քիմքին հաճելի եղիր,
ժողովուրդին տունն ալ, եկեղե
ալ, պատիւն ալ ծախէ,
նի, քեզի Վարդանի և Ղև
կարգը կը դասեն։ Ասկէ կը հ
կրցուի որ բարոյական աղետ
անկումի մը մէջ ենք, գլխեր
բանէ մինչև ոտքերնիս, և երբ

(¹) 4937 Նիւմերօլու Նիւսխէմիզէ միւրաճաաթ պույրուլա։

ժողովուրդի մը բարոյականը աւրուած կըլլայ այս աստիճան, ա՛լ անկէ բան մը յուսալ և սպասելը խելագարութիւն է։ Անոր վախճանն է միայն կործանում, և այն կործանումին նշանները աղէկ կերևին տեսնել ուզողներու, և ո՛չ թէ անոնց որոնք աչք ունին և չեն տեսներ և կոյրէ մը աւելի կոյր են. վասն զի շողոքորթութեան մահացու ըմպելով այնքան գինովցեր են որ զգացողութիւն ըսած բանդ ամենևին չկայ վրանին։ Այս բարոյականք մինչև որ արմատական կերպով չշտկուի, չմաքրուի և չվերանորոգուի, անկարելի է, այս ժողովուրդը ապագայ չունենար, ասկէ անդին ի գործ ածուած միջոցները ամենքն ալ կէս կէս բաներ են, և կը նմանին այն չքեղազարդ տունին որուն հիմերը աւազի և ջուրի վրայ դրուած են. և զոր ուժգին հով մը մէկ վայրկենի մէջ կրնայ գետնամած ընել։

Ջուրը և արեւը ինչ որ է բոյսերու համար, բարոյականը նոյն է մարդերուն, առանց ոռոգման և ջերմութեան բան մը չկրնար ծլիլ, ծաղկիլ և արգասիք բերել, նոյնպէս առանց բարոյականի կենսաբար զօրութեան չկրնար մարդ մը, ընտանիք մը և ժողովուրդ մը զարգանալ, աճիլ և օրինաւոր ընկերութիւն մը կազմել։ Երկու ակերկան որոնք մեծ դեր մը կը խաղան մարդկութեան մէջ, և ուրկէ պէտք է բղխի բարոյականը և երեխաներու վրայ իր անջինջ տպաւորութիւնը ընէ։ Ասոնցմէ մէկն է ընտանի յարկը և մէկալը դպրոցը։ Ներուի մեզ ըսել որ այս երկուքն ալ կը պակսի մեզի, այսինքն ըսել կ'ուզենք երկուքն դեռ այն վիճակին մէջ չեն որով կարենան բարոյական ուղիղ և անսայթաք կրթութիւն մը տալ ժողովուրդին զաւակներուն։ Ընտանի յարկերուն չորսին երեք կամ երկու ու կէս մասը, — այսպէս ըսենք գաղափար մը տալու համար —, բոլորովին զուրկ են մեր հասկցած բարոյականը մանուկներու տալէ, բարոյական մը որով միայն և եթ կրնանք տեսնել կորովի սիրտեր, աննկուն հոգիներ, ժիր բազուկներ և կչռող անվեհեր գլուխներ։ Մայրերը մեծ մասով տգէտ և անտեղեակ են իրենց պաշտօնին, շատ տեղ կաթը անգամ չեն ուզեր տալ իրենց մանուկներու, մինչդեռ Ժան Ժագ Ռուսօ կ'ըսէ թէ «բնութիւնը անոր համար ծիծեր տուեր է մայրերու, որպէս զի անոնք կաթ տան իրենց մանուկներուն, եթէ այս պարտքը էրիկներու լինէր, աւելորդ էր այն ատեն այդ ստինքները մայրերու կուրծքին վրայ»։ Ուստի երբ մայրերը իրենց նախնական այս սուրբ պարտաւորութենէ կը խուսեն միշտ դայեակներու և օտարոտի կինկիներու յանձնելով իրենց որդւոց խնամքը, ալ կրնայ հասկցուիլ թէ ասոր յարակից և անմիջական միւս պարտքերնին ի՛նչպէս և ի՛նչ ուղղութեամբ կը գործադրեն։

Ասոր համար է որ շատ տեղեր նամանաւանդ [illegible] կարծուած տեղեր Հայ տղաքները առողջ կազմուած մը չունին ամենևին, և անանկ մէկ թիւր և աւրուած կրթութիւն մը առած են, որոնց մէջ խիստ հազուագիւտ բան է գտնել մէկը, որ կատարելապէս ունենայ արիութիւն, կորով, վեհանձնութիւն և պատիւ։ Ասոնց մեծագոյն մասը կենդանի մեռելներ են, երկչոտ, կասկածոտ, նկուն, թուլթակ, անսկզբունք, անկարծիք և բոլորովին անպիտան։ Այս վիճակին պատճառը հեռու տեղ փնտռել չուզեր, ասանկ մայրերէ ի հարկէ ասանկ զաւակներ պիտի ելլեն, և Ժան Ժագ Ռուսօ իսկ կ'ըսէ թէ «մարդս ի բնէ լաւ կը ծնի, զայն գէշ, լկտի և անպիտան ընողը, իր շուրջը գտնուած հանգամանքներն, պարագաները և իրերն են»։ Եւ եթէ հիմակուան սուտ և մոլար կրթութիւնը այսպէս շարունակուի, արդիւնքը միևնոյնը պիտի ըլլայ. աւելցած տարակոյս չվերցներ։ Բարոյականի երկրորդ յարկն է ըսինք դպրոցը, բայց ներուի մեզ զրուցել, որ հիմակուան դպրոցները (խիստ քիչ բացառութեամբ) իրենց ծնութեամբ, և սուտ կրթութեամբ վար չեն մնար առջինէն այսինքն ընտանի յարկէն։ Այսօրուան դպրոցներէն դուրս կ'ելնեն մեծագոյն մասամբ իմաստակներ և անպիտաններ, որոնց մեծ մասը իրաւ է որ, երկնի աստղերը կը չափեն, բնութիւնը սրբագրել կ'ուզեն, վարդապետութիւններ ևայլն հիմնել կ'ուզեն, մինչդեռ իրենց ամեն մէկ վիճակը բացայայտ կը ցուցնէ որ տակաւին ռամկօրէն ըսենք «մէկ տապակ խոտը երկու էշերու չեն կրնար բաժնել»։ Ասոնց մէջ անաններ ալ կան որ «պօն սօար» «պօն աբէթիթ» մը սորվելուն և երկու տող բան սխալ կարդալուն պէս ինքզինքնին Համլեթթաին, Հիւկօին, Լիթրէին ևայլն կարգը կը դասեն . . .։ Այս ամօթալի բաները, ինչպէս ըսինք, դպրոցներէն կը ծագին, ինչու որ այս դպրոցներու մէջ օրը քանի անգամ ծրագիր, երեսուն անգամ եղանակ, և վաթսուն անգամ տեսուչ, վարժապետ և [illegible] կը փոխուի, այս մի զինի միոյ փոփոխութիւնները իրենց հետ կը քաշեն, կը բերեն այլ ընդ այլոյ դառն հետևանքներ, ամբարտաւանութիւն, ինքնահաւանութիւն և ասոր պէս մահացու մեղքեր, և ահա ասոր համար է որ այն դպրոցներու մէջ ոչ ուղղութիւն կը մնայ կայուն, ոչ նպատակ միաձև, ոչ ճաշակ նուրբ և ոչ համոզում անյողդողդ։ Երբեմն կը տեսնուի որ ուսանող մը դպրոցին մէջ լաւ բան մը կ'ընէ, անմիջապէս փաղաքուշ վարժապետներ զանիկա կը ծափահարեն, կը գովեն, կը շողոմեն, փոխանակ պարզ կերպով «պարտքդ ըրիր, աշխատէ որ աւելի աղէկը ընես» ըսելու։ Տղան այս ծափը, գովեստը և շողոմութիւնը տեսնելուն պէս, ամեն բան կը ծրարէ մէկդի կը դնէ և «ալ բան մը սորվելու պէտք չունիմ» կ'ըսէ։ Երկրորդ օրը կ'ելնէ վարժական և անսկզբունք լրագրի մը մէջ «ես Հայերուն Պայրընն եմ, գրասէր Ատամն ալ Լիթրէն է, մեզի մնիկ ըրէք» կ'ըսէ ու կ'սկսի գրել . . .։ Վարժապետներու այս անխոհեմութիւնը մեծ դեր կատարած է հիմակուան իմաստակներուն խեղճութեան և խայտառակութեան մէջ։ Բայց կրնայ հարցուիլ կամ խնդրոյ նիւթ ըլլալ թէ՝ հիմակուան վարժապետներու մեծ մասը այս նուիրական պաշտօնին արժանի՞ են, կամ թէ՝ Հայ ժողովուրդը արժանաւոր վարժապետներ ունենալու փափաքը կը տածէ՞ իր սրտին մէջ և կամ թէ անոնց պէտք եղած յարգանքը ու պատիւը կ'ընէ՞։ Ահա խնդրոյն մեծ և քննելու կողմը հոս է։ Մենք և ոչ տեղ մը տեսած չենք որ արժանաւոր և պատուաւոր վարժապետները իրենց վայելուչ տեղը և քաջալերը ստանան մեր ընկերութեան մէջ, ասկէ է որ անոնք բոլորովին յուսահատ կը թողուն այս ասպարէզը ու կը քաշուին, և անոնց տեղ կ'անցնին վանքէ փախած կնամարդի սարկաւագներ, գինետունէ և գբօսատունէ ձանձրացած պարապորդներ և ծոյլեր։ Ուստի քանի որ մեծ մասով մեր դպրոցները մարդ [illegible] ընելու և ապրեցնելու վայրեր կը նկատուին և այնպէս կ'ընթանան, ալ հրաշքի կը կարօտի անոնցմէ օրինաւոր արդիւնք սպասելը։ Երբ որ ծնողք անոնց վրայ անհոգ կը մնան, ետքը ամենևին տրտնջալու իրաւունք չունին, և երբ իրենց որդիքը անպիտան և [illegible] տեսնեն, պէտք է իբրև իրենց մեղքը ու խաչը անձայն կը կրեն, քանի որ ուղղակի իրենք են պատճառ եղած իրենց անհոգութեամբ անոնց ողորմելի վիճակին։ Առեն մը կը յիշեմ, Պ. Փանոսեան կարծիք մը յայտներ էր ըսելով թէ՝ «այս տեսակ դպրոցներ ունենալու տեղ ամենևին չունենանք հազար անգամ աղէկ է, և գոնէ սա օգուտը կրնայ ունենալ որ ժողովուրդի զաւակները կ'երթան իրենց գլխուն ճարը կը նային, և վաստակաբեր բանի մը աշխատելով գոնէ քիչ շատ իրենց ապագան կը շինեն»։ Այս մասին ես ալ համամիտ եմ Պ. Փանոսեանի, վասն զի կը տեսնեմ որ երկու չարեաց փոքրագոյնը աւելի է և սա պէտք է ընտրել։

Այս աշխարհիս մէջ պարտքը և իրաւունքը իրարու զուգընթացիք են, և առանց մէկին միւսը չկրնար գոյ ըլլալ, ինչպէս որ առանց ուտելու և խմելու առանց մարդ չկրնար ապրիլ։ Ուստի ժողովուրդը չկրնար ասկէ աւելի բարեկարգ և օրինաւոր դպրոցներ ունենալու [illegible] պահանջել, քանի որ դէպի այն իր պարտքերը չ'ճանչնար և չկատարեր։ Ժողովուրդը չկրնար ոչ ուղիղ և բարւոք ներկայ և ոչ ալ ապահով ապագայի մը յոյսը ունենալ, քանի որ իր ձախող ընթացքը աչքերնուս առջև է, և քանի որ ոչ իր բարեկամը կը ճանչէ և ոչ իր թշնամին։ Ամեն փորձ, ամեն իրողութիւն, ամեն երևոյթ և վերջապէս ամեն բան այսքան ատենէ ի վեր, անխերև ցուցընեն որ «Թէրճէմանը Էֆքեար» վատանուն և ճիզուիթ թերթը անուր հարուածներ և աղէտներ բերաւ մեր նշդեհ և խեղճ ժողովուրդին, բայց այս ամենով հանդերձ տակաւին մենք մեր առած դառն դասերէ չուշաբերեցանք և դայթակղութեան քարը մէջ տեղէն չվերցուցինք։

Տակաւին ամենքնիս ալ կ'ակնկալենք որ դժնիկը պտուղ բերէ, եւ գայլը ոչխարներու պահապան ըլլայ։ Եղական տրամաբանութիւն մ'է ասի, զոր բուժելու համար չենք գիտեր թէ ինչ անդիմադրելի միջոց մը կը գտնուի, եթէ ոչ մամուլը։ Ո՛հ, մամուլը եթէ ոչ հաւաքաբար, գոնէ անոր ամենէն պատուաւոր և ազատ ներկայացուցիչներէն երկուքն «Մանզումէի Էֆքեար» և «Մէճմուայը Հավատիս» հասարակաց արիւնարբու թշնամւոյն դիմակը վար առին, և մեզի շատ կանուխ զգացուցին թէ՝ ինչպիսի թունաւոր և ննեգադէտ օձ մը կը սնուցանենք իբրև [illegible] մեր ծոցին մէջ։ Բայց մենք ի փոխադարձ ասոր «Մանզումէի Էֆքեարը» հալածեցինք, կշտամբեցինք, թուք ու մուր բրինք։ Զենք ցաւիր, չենք զարմանար վասն զի նոր բաներ չեն մեր տեսածները, և մեր պատմութիւնը լի է այս տեսակ դէպքերով. եթէ ցաւելու կէտ մը կայ այն է որ, եթէ այս դէպքերը այսպէս շարունակեն մէկ օր, որ շատ հեռու չէ, կորստեան գուբը պիտի իյնանք քաշելով մեզի հետ միւսոին անէծքներ, տխուր հառաչանքներ և լացեր։ Ներուի մեզ որ ակամայ խնդիրէն շեղեցանք, և մանաւոր պարտք մը կատարելու ատեննիս ընդհանուրի վրայ դարձան մեր հայեցուածքը։ Կըսենք, «Մէճմուաթը Հավատիս» կարեւոր ծառայութիւն մը ըրաւ այս նահատակ բազմութեան, անոր թունաւոր թշնամին նկարագրելով և պարզ կերպիւ ցուցընելով զոյն ժողովուրդին։ Կը մխիթարուինք տեսնելով որ վատ, կեղծաւոր և խայտառակ գրիչներու քով, գոնէ կը գտնուին դեռ զգայուն, և կորովի գրիչներ, որոնք կը հարուածեն, կը ձաղկեն միշտ վատութիւնը, մոլութիւնը և մատնութիւնը։ Փափաք մը ունինք և զայն հոս հրապարակաւ կը յայտնենք։ Ինչպէս մենք ուրիշ բարեկամներ ալ կը փափաքին որ «Մէճմուայը Հավատիսի» վերջի գրուածները ի մասին հասարակաց ուխտաւոր և վարձկան թշնամւոյն այսինքն «Թէրճէմանը Էֆքեարի» Հայերէն լեզուի վերածուին և շատ տպուին, որպէս զի ամեն Հայ տեսնէ և զգայ թէ՝ ինչեր կըլլան և ինչեր պիտի ըլլան եթէ տակաւին այս կոյր վստահութիւնը և անտարբերութիւնը շարունակուի մեր մէջ։ Ամեն Հայ գիտնէ և իմանայ որ «Մէճմուայը Հավատիսի» ծառայութիւնը սովորական բան մը չէ այս մասին, և թէ ամեն Հայ պարտաւոր է երախտապարտ մնալ անոր։ Այս համոզումը ունինք մենք և եթէ չենք սխալիր դուք ևս մեր այս համոզումը անցեալները ձեր «Մանզումէի» մէջ ծանուցեր էինք։ Ճշմարիտ Հայ մը և ժողովուրդին ճշմարիտ բարեկամ մը չկրնար տարբեր խորհիլ այս մասին, ուստի մենք այնպէս կը նկատենք որ այսքան ինչ խօսելով կարող եղանք մեր Իզմիրցի բարեկամներու զգացմանց աղէկ գէշ թարգման ըլլալ, և միևնոյն միջոցին մեր պարտքն ալ կատարել։

Պ. Բ[illegible]

ՆԷՎ ԻՑԷ

ԻԲԻ ՆԷՕՋԷՆ ԱԼԻԼ ՊԻՐ ՓՕՍԹԱ ՆԱԶԻՐԸ

Ինկիլթէրրանըն բօսթա նէզարէթի կիպի միւհիմ վէ միւշքիւլ պիր մէմուրիյէթ ամա պիր զաթըն ուհտէսինէ թէվտի խուսուսի թէաճճիւպէ շայան տըր։ Ամալըգ ֆիլհագիգա պիւյիւք պիր ֆէլաքէթ տիր, լաքին պու զաթըն ֆէթանէթի վէ էհլիյէթի տախի պէօյիւք տիւր։ Պու աճայիպ զաթ հալէա Ինկիլթէրրա բօսթա նազըրը օլան Մր. Ֆօսէթ տիր։ Մր. Ֆօսէթ քէնտի պաշընա կէլմիշ օլան ֆէլաքէթտէն մաղլուպ օլարագ մէյուս վէ մէֆթուր օլաճագ եէրտէ, հէր կիւճլիւյէ գարշը ճէսարէթլէ ճէնքլէշմիշ, վէ ազիմ մէսուլիյէթ տավէթ իտէն մէմուրիյէթլէր պաշընա կէչմիշ տիր։ Էվվէլա Քէյմպրիճ տար իւլ ֆիւնունունտա միւտէրրիսլիք իթմիշ, սօնկրա Ինկիլթէրրա միլլէթ մէճլիսինէ ազա ինթիխապ օլունմուշ, վէ շիմտի Մր. Կլատսթօնուն թահթը րիեասէթինտէ պուլունան հէյէթի վիւքէլա ազասընտան տախի օլմուշ տուր։

Մր. Ֆօսէթ Ինկիլիզ տէվլէթի հէյէթի վիւքէլասընտա պուլունմուշ էն մէշհուր զաթլարտան պիրի տիր։ Կէնճլիյինտէ Քէյմպրիճ շէհրինտէ պիր թօփ բաթլամասը սեպէպիյլէ իքի կէօզլերինին նուրունու զայիպ իթմիշ տիր։ Պէօյլէ պիր ֆէլաքէթ պիր չօգ քիմսէլէրի միլլէթ ու մէմլէքէթէ միւթէալլիգ պիւյիւք մէմուրիյէթլէրէ կիրմէքտէն մէն իտէպիլիր, լաքին Մր. Ֆօսէթ պու ֆէլաքէթտէն սօնկրա տախի օլ տէրէճէ պէօյիւք մէթանէթ ու ղայրէթլէ մալիւմաթ թահսիլինէ չալըշտը քի քէնտի ատրընտա էն ալիմ զաթլարտան պիրի օլտու։ Իլմի սէրվէթի միլլէտէ, իլումը րիյազիյէտէ, վէ խուսուսա թարիխտէ վէ էտէպիյաթտա մէհարէթ քէսպ իթմիշ տիր։ Միլլէթ մէճլիսինտէ հէր քէսին մուհապպէթ վէ րիայէթինի գազանմըշ տըր։ Մր. Ֆօսէթին քէնտինէ եարտըմ իտէն պիր չօգ սատըգ տօսթլարը վար տըր, խուսուսա խըմ ու մարիֆէթտէ վէ էտէպիյաթտա իլէրլէմիշ օլան զայէթ նազիք վէ լաթիֆ պիր զէվճէսի վար տըր։

Մր. Ֆօսէթ բօսթա նէզարէթինէ նասպ ու թայինին օլունտուգտան սօնկրա պէօյիւք տիրայէթ ու ֆէթանէթ կէօսթէրմիշ տիր։ Ինկիլթէրրատա հէր պիր բօսթա նազըրը հիւքիւմէթին օլ տայիրէսինտէ Մր. Ֆօսէթին իճրա իթտիյի գատար պիւյիւք վէ միւֆիտ իսլահաթ իճրա իթմէմիշ տիր։

Պու մէշհուր զաթ պիր տէֆա իւչ եիւզ նէֆէր գատար ամէլէրա խըթաբէն պիր նութգ իրատ իթմիշ, վէ 25 եաշընտա իքէն քէնտի պաշընա կէլէն ֆէլաքէթտէն պահս իլէ շէօյլէ տէմիշ տիր. «Պաշըմա պու ֆէլաքէթ կէլտիքտէ, պու եէնի հալիմտէ նէ իշ իլէ մէշղուլ օլաճաղըմը պիր վագըթ տիւշիւնմէյի միւնասիպ սայտըմ։ Տօսթլարըմտան չօգլար հէր տիւրլիւ իշտէն չէքիլմէմի, վէ էվիմտէ օթուրուպ թասավվուրաթ իլէ վագըթ կէչիրմէմի թավսիյէ իտէրլէր իտի։ Լաքին պէօյլէ պիր էօմր կէչիրմէք չօգ իյի պիր շէյ օլմատըղընը թայինին իթմէք իչին ուզուն վագըթ տիւշիւնմէյէ լիւզում կէօրմէտիմ։

Պու էճիլտէն կէօզլէրիմի զայիպ իթմէմիշ կիպի եաշամաղա գարար վէրտիմ, վէ գարարըմա սապիթ գատըմ տուրտում։ Վագըա իքի կէօզտէն ալիլ պիր ատէմին իճրա իտէմէյէճէյի պիր չօգ իշլէր վար տըր. լաքին ամէլէրին իճրա իտէպիլէճէքլէրի խայլը իշլէր տախի վար տըր, հաթթա պիր չօգ իշլէր իճրա իթմէսէ պէնտէն տահա զիեատէ միւգթէտիր օլան ամէլէր թանըրըմ։ Պաշըմա ֆէլաքէթ կէլմէզտէն էվվէլ պիր չօգ մէմուրիյէթլէրէ հէվէսիմ վար իտի, լաքին սօնրա իճրա իտէպիլէճէյիմ իշլէր արգատաշըմտան տիւշմէյի տիւշիւնտիւմ, վէ շիմտի պուլունտուղում մէմուրիյէթլէրտէն էվվէլքի գատար սէֆա տուեուեօրում։

Սիզին կիպի պէնիմ հալիմտէ պուլունան ամա տօսթլար իշին տախի պախշի մէսէրրէթ վէ սաատէթ օլաճագ իշլէր վար տըր, էվվէլիլ քի սիզտէ օլ իշլէրտէն պիրինի ինթիխապ իտէնէք տէրէճէտէ ճէսարէթ վէ մէթանէթ պուլունսուն։ Կէօզլէրինին նուրունու զայիպ իթմիշ օլանլար տախի ամալարա իտէպիլէճէքլէրի էն պիւյիւք եարտըմ օնլարը պաշգալարա միւհթաճ օլմադըգըն եաշամաղա միւգթէտիր գըլմագ իսթէյէն պէնտէն էօյրէնէպիլիրլէր։ Տօղուշտան ամա օլանլարա, միւմքին իսէ, քէնտի մաաշլարընը քէնտի էլլէրիյլէ թէտարիք իթմէլէրինի էօյրէթմէք, սօնկրատան ամա օլանլարա իսէ, եարտըմա միւհթաճ օլտուգլարը հալտէ, ամալար իչին ինշա օլունմուշ մախսուս խանէլէրտէ տէյիլ, անճագ քէնտի խանէլէրինտէ իքէն եարտըմ իթմէք էն էյի եարտըմ տըր։ Պաշգա ատէմլէր իչին քէնտի խանէլէրինտէ պուլունմագ մուճիպի մէսէրրէթ վէ սաատէթ օլտուղու կիպի ամալար իչին տախի էօյլէ տիր։ Իմտի, միւմքին օլտուղու հալտէ, ամալարը քէնտի խանէլէրինտէն, քէնտի ահլէլէրի գուճաղընտան այըրմամալը տըր։»

([illegible])

ԱԶԴ

Ս. եկեղեցւոյս Իւսկիւտար Իհսանիյէի վագֆէն Կարապետ Գալֆա փողոց 6 թիւ 506 կանգուն գետնէն (որ Ս. եկեղեցւոյս մահլէն մնացած է) հինգ կանգուն երեսով և 22 կանգուն խորութեամբ (Հէքիմ գերեզմանատան կողմէն) 110 կանգուն գետնին համար 880 ղրշ. վճարող կայ։ Ուստի ո՛վ որ հարիւրէն հինգ աւելի վճարել կուզէ, մինչև յառաջիկայ կիրակէ 30 մայիս ի Թաղ. խորհրդարանս դիմել պարտի։ Այս առթիւ կը ծանուցուի Արգոյ հասարակութեան որ մնացած 396 կանգունն եւս մաս առ մաս և կամ ամբողջապէս պիտի ծախուի։

Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Թաղ. խորհրդոյ

Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Մ. Ա. Խ[illegible]եան Ե. Գ[illegible]եան

23 Մայիս 1882
Պէշիքթաշ

ԻԼԱՆԱԹ

ԻՍԿԷՆՏԷՐՈՒՆՑԱ

ՑԱԿՈԲ ՔԷՇԻՇԵԱՆ
ՎԷ ՍՈՂՈՄՈՆ ՆԱՐԻՆԵԱՆ
ՇԻՐՔԷԹԻ

Միւմախիլէյհիմ էֆէնտիլէր չէհ-րի մեզքիւրտէ տէնկ գօմիսիօնճու-լուղույլա իշթիղալ իթմէքտէ օլուպ, վաբօրա մալ եիւքլէմէք, վէ կէրէք պունլարըն կէօմրիւքճէ իշլէրինի թեսվիյէ իթմէք, կէրէք գաթըրճը վասըթասըյլա անատօլու-նուն հէր թարաֆընա մալ եօլլա-մագ խուսուսլարընտա էօհէր ճի-հէթ միւշթէրիլէրին մէնաֆիինի կէօզէթմէքտէ օլտուգլարընտան, Իսկէնտէրունճա իշլէրինի քէնտիլէ-րէ հէվալէ էյլէյէն զէվաթըն հէր հալտէ մէմնուն օլմալարընա չալը-ճաղլար տըր։

Էօրաքը Փարիստէն վէ Թուճատան Գըլլարտան, Գալբագճըլար պաշը խարիճինտէ, Էտիրնէլի Գէորգ ա-ղանըն Թիւթիւնճիւ տիւքքեանըն-տա տախի սաթըլմագտատըր։

ՊՈՒՐՍԱՏԱ ՍԷՏՏ-ՊԱՇԸՆՏԱ ՕՍՄԱՆԻ

Պրուսատա Սէտտ-Պաշընտա վա-գը Ֆընտըք Պօղու վէ չէրիքի Մկըր-տիչ Մուրատեան էֆէնտիլէր պիր ...

ՄԷՃՄՈՒԱԻ ԳԱՎԱՆԻՆԻ
ՏԷՎԼԷԹԻ ԱԼԻՑՑԷ

Լիսանը Օսմանըյճա վէ եազըսը Էրմէնիճէ օլարագ ագտէմճէ Գ. Գըլ-ըճճըեան էֆէնտի խըտմէթիյէ, Տիւսթուրտան գըսմէն Թապ ու թէմսիլ օլունմուշ օլան իշպու Մէճ-մուաի գավանին ճիւզլէրի Իսթան-պօլտա վագը հէր էրմէնի քիթապ-ճը տիւքքեանլարընտա, զիյատէ կէօսթէրիլէն ֆիյեաթ իւզրէ սա-թըլմագտա տըր։

ՊՕԵԱՃԸԵԱ ՎԷ ՀԻՉ ՊԻՐ ԹԷՐ-ԹԻՊԱԹԱ ՄԻՒՀԹԱՃ ՕԼՄԱԳՍԸ-ԶԸՆ ԵԻԻՆ, ԻԲԷՔ, ՔԷԹԷՆ ՎԷ ՊԱՄՈՒԳ ՊՕԵԱՄԱԳ

Ֆամիլեալարըն իսթիմալի իչին իհտաս վէ թէրթիպ խոլայ օլան պու պօեալար իլէ, ֆիսթան վէ էմ-սալի, վէ չօրապ, վէ տանթէլա գօրտէլա վէ սայիրէ պօեանըլա-պիլիր։

Մէզքիւր պօեալար իլէ, մէզքիւր շէյլէր, իսթէր եիւն վէ իսթէր ի-բէքտէն քէթէնտէն վէ պամուգ-...

...ֆի 28 1/2 ղըշ։

Էրագլի վէ Թափու Նիզամնամէսի 10 1/2 ղըշ։

Թուրուգ վէ Էպնիյեի վէ Տայի-րէյի պէլէտիյէ, վէ Ֆապրիգա. վէ մուրապահաճըլար հագգընտա օլան Նիզամնամէ 13 1/2 ղըշ։

Քիթապճը վէ գօմիսիօնճուլարա նիսպէթ 10 ղըշ. ըսգօնթօ օլունուր։

ԿԱՐՏ-ՎԻԻ
(ՎԻԶԻԷԹ-ՊՐԷՎԹԷ)
ՏՕԳԹ. ՈՒԱՑԹԸՆ ԻՀՏԱՍԸ

...բէնքլէրէ պօեանապիլէճէքլէր տիր. աչըգ քէսթանէ րէնկի, գօեու քէս-թանէ րէնկի, րուժ մաժէնթա վէ րուժ կրընա թէսմիյէ օլունան գըր-մըզը րէնքլէր վէ բէմպէ րէնք, գօեու սինճապի րէնք, ալ րէնք, մաի մէնէքշէ րէնկի աչըգ մաի, գօեու մաի, գօեու ալ րէնկի, սի-եահ, զէյթունի եէշիլ րէնք, ա-չըգ եէշիլ, սարը, վիշնէ րէնկի, լիմօն րէնկի (կրի բէօլ), վէ էրիք րէնկի։

Պու պօեալար իչին տախի, Գա-լաթատա վագը Աստ խանընտա 14 նիւմէրօլու օտատա մաքինա գօմի-սիօնճուսու Յովհաննէս Արշակունի էֆէնտիտէ միւրաճաաթ իթմէլի տիր։

CIGARETTES INDIENNES
DE GRIMAULT ET Cie
Pharmaciens à Paris

Բարիստէ մուգիմ Կրիմօլ վէ Գումբա-նեասընըն Թէրթիպ էյլէմիշ օլտուղու, վէ Սիկարէթ Էնտիէն Թապիր օլունան իշ պու սիկարալար, Թըրնէֆէս, վէ սինիր-տէն հասըլ օլան էօքսիւրիւք, պօղազ վէ սէս գըսըլմասը, վէ եիւզտէքի սինիր աղ-գըըընա վէ ույգուսուզլուղա բէք ֆայտէ-լի օլուպ, մէզքիւր իլլէթլէրէ տիւչար օլանլար, իշ պու սիկարանըն թիւթիւնիւ-նիւ, իչէրի չէքտիլէր, էլ վէրիր, խաս-թալըղլարընտէ տէֆ օլուր։ Խըրթլագ վէրէմի իլէ խըստըն նէֆէս ալըշ վէր-տիկի ալէաթլարընա մախսուս քեաֆֆէյի էմրագը էյլէշթիրիր։

Հէր պիր սիկարըն իւզէրինտէ, Կրի-մօլ վէ Գումբանեասընըն իմզասը վար տըր։

Սաթըլըր պէօյիւք էճզախանէլէրտէ։

Բարիստէ վիվիէն սօգաղընտա 8 նու-մէրօլու մաղազատա վէ սայիր մէշհուր էճզահանէլէրտէ պուլունուր.

COTNAC DE LA MAIS. CH. BAGIER & Cie DE COGNAC

ԱԼԷԱ ՎԷ ՍԱՀԻՀ ԷՍԿԻ ԳՕՆԵԱԳՏԱՆ
ՉԷՇՆԻԵԱՊ ՕԼՄԱԳ ԻՍԹԷ՞ՐՄԻՍԻՆԻԶ

Շ ՊԱԺԻԷՐ Է ԳՕՄԲԱՆԻԵԱ
ՏԸ
ԳՕՆԵԱԳ

ՆԱՄ ՄԷՇՀՈՒՐ ՖԱՊՐԻԳԱՆԸՆ ԻՄԱԼ ԻԹՏԻԿԻ ԳՕՆԵԱԳՏԱՆ
ՏԱՅԻՄԱ ՍԱԹԸՆ ԱԼԸՆԸԶ

Պուլունուր չարապ վէ միւսքիրաթ սաթան պաշլըճա թիւճճար մաղազալարըն-...

AGENCE DE BANQUE ET DE CHANGE

Սէնէտէ տէօրթ դէֆա գուրասը չէքիլէճէք օլան Մաճարիսթան քրալլըքլարընըն 1870 սէնէսի գուրասը.

ՊԻՒՑԻՒՔ ԻՔՐԱՄԻԵԷԼԷՐ. — 200,000 Ֆիօրին, 50,000 Ֆիօրին, 12,000 Ֆիօրին

Սէնէտէ իքի դէֆա գուրասը չէքիլէճէք օլան Պալ Կրան տախտալըղը գուրասը.

ՊԻՒՑԻՒՔ ԻՔՐԱՄԻՑԷԼԷՐ. — 150,000 Ֆիօրին, 15,000 Ֆիօրին.

Սէնէտէ տէօրթ դէֆա գուրասը չէքիլէճէք օլան Ավուսթուրեա էօհամը.

ՊԻՒՑԻՒՔ ԻՔՐԱՄԻԵԷԼԷՐ. — 40,000 Ֆիօրին, 20,000 Ֆիօրին.

Գալաթա, քէօբրիւ եագընընտա,
Հալաճեան խանընտա Ն. 5

Ա. ԱՏԼԷՐ

HUILE DE FOIE DE MORUE
BRUNE-CLAIRE
DU Dr DE JONGH

Պէլճիգանըն Լէօբօլ վէ Ֆրանսանըն Լէժիօն տ'Օննէօր նիշանլարընըն չըվալիէլիք վէ Իթալիանըն Սէն-Մօրիս վէ Սէն-Լազար նիշանըն օֆիսիէլիք րիւթպէսինի հաիզ պուլունան տօքտ. Տը Ժօնկուն աչըգ էսմէր րէնկինտէ

ՄՕՐԻՆԱ ՊԱԼԸՂԸ ԵԱՂԸ

...

FERNET-BRANCA

ՖԷՐՆԷ-ՊԸՐԱՆԳԱ

ՄԻԼԱՆԸՆ ՊԸՐԱՆԳԱ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐԻ, ԻԹԱԼԵԱ ԳԸՐԱԼԸ ՍԷՐԱԵԸՆԱ ԻԳԹԻԶԱ ԻՏԷՆԼԷՐԻ ԻԹԱ ԻԹՄԷՔՏԷ ՏԻՐԼԷՐ

Եիկիրմի սէնէ իթալեատա չէօհրէթ պուլտուգտան մատա, Ամէրիգատա, Հինտիսթանտա, Շարգտա, վէ Մըսըրտա տախի իթիպար գազանմըշլար տըր, պունտան մատա, 1878 տէ Բարիզ, Ֆիլատէլֆիեա վէ Վիէննա սէրկիլէրինտէ տախի, միտալ ալըպ էյլէմիշլէր տիր։

ՖԷՐՆԱ ՊԸՐԱՆԳԱ սըհհէթ հագգընտա բէք միւթէպէր Թութուլմուշ տուր, պաթագլըգ պուլունան մէմլէքէթլէրտէ, նէօպէթ իլէ կէլէն սըթմալարը, վէ պուլաշըգ հասթալըգլարը ...

Պու սու, հէր պիր մէզքիւրաթա միւրաճաաթ տըր։ Հէր կիւն եէմէքտէն էվվէլ ալընըր։ Եէմէքտէն սօնրա տախի, հազմը թաամ իչին էյի տիր։ Մէզքիւր սու եու վէրմութ իլէ, Շարապ իլէ, Սէլց սուեու իլէ վէ Գահվէ իլէ գարըշտըրըպ իչ-մէլի։

Կէրէք պու Ֆէրնէ Պըրանգա, վէ կէրէք մէզքիւր ֆապրիգանըն վէրմութու, Իսթանպօլտա էն միւթէպէր գահվէճի, չէքէրճի, միւսքիրաթ վէ պահարաթ սա-թանլարտա պուլունուր։

Թագլիտինտէն իճթինապ լազըմ տըր։

Թօբտան ալմագ իսթէյէնլէրին Գ.ԱԼԱԹԱՏԱ, ԳԱՐԱՔԷՕՅՏԷ եագընըգ Միւսիւ ENEA A. LEVI յէ միւրաճաաթ իտիպ, վէ թաշրալարտա տախի, աճէնթօլարընա միւրաճաաթ իթմէլի տիրլէր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐԸ

Բարիս, 6 յունիս

Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 3 %	85 30
» » 5 %	118 90
Էսհամը Ումումիէ աչըլըշ	13-02½
» » գափանըշ	12-80
1865 Իսթիգրազը	-
1869 »	69-
1873 »	64-
Ռումէլի շըմէնտը. Թահվիլ.	56 25
Օսմանլը Պանգասը	810-
Գրէտի Լիօնէ	751·25
Ռուս ֆօնտօսու 5 % (1877	-
Ռուսեանըն Շարգ իսթիգրազը	-
Իթալիա ֆօնտօսու	90-70
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշմիշ	353-75
Իսբանեա խարիճի իսթիգրազը	28-⅞
Գամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ	25-19

Բարիս, (Պուլվար) 6 յունիս

Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 5 %	115-83¾
Էսհամը Ումումիէ	12-75

Լօնտրա 6 յունիս

Ինկիլիզ գօնսօլիտէ	100-½
Էսհամը Ումումիէ աչըլըշ	12-13/16
» » գափանըշ	12-½
1865 Իսթիգրազը	15-¼
1869 »	13-¾
1871 »	70-⅛
1872 (Պօնտիւ Թրէզօր)	25-¾
1873 »	12-⅝
Տէվլէթի Ալիէնին 1877 իսթիգ. րասըր	82-¾
Օսմանլը Պանգասը	22-⅛
Ռուսիա իսթիգրազը 1873	82-½
Մըսըր իսթիգրազը պիրլէշմիշ	70-
» իմթիեազլը (շըմէնտը.)	89-¼
Տաիրա սանիէէ	69-½
Մըսըրըն Ռօչիլտ իսթիգրազը	87-¾
1877 Մաճարիսթան էսհամը	102-½
Գամպիօ Բարիզ	25-424

Վիէննա, 6 յունիս

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	120-
Ռումէլի տէմիր եօլ Թահվիլաթը	26-70

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ում. մայիս 25 ալըմ. գր.	13-34
» » մայիս 26 սաթ. ալ.	13-33
» » էն եիւքսէք	13-34
» » էն աշաղը	-
» » Սաաթ 5 տէ	13-32½
1863 Իսթիգ. (Մուրթօն) 6 % ֆ.	-
1865 » » 6 % ֆ.	82-
1869 » (Բինար) 6 % ֆ.	72-
1872 » (Պօն տիւ Թրէզօր	27-25
1873 » (Բինար) 8 % ֆ.	67-
Ռումէլի շըմէնտըֆէր	54-75
Րէբօր ղուրուշ	-
Հէվալէսիզ »	15-
Աղչէ ֆայիզի %	9-

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Գրէտի ժէնէրալ 6 %	7- 1
Սօսիէթէ ժէն 6 %	5-28
Իսթանպօլ Պանգասը	10- 5
Սօսիէթէ Օթօման	4- 5
Թրամվայ 5 %	345-
Լավրիօմ (մատէն)	172-

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՌԻԱՋԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշտան	Ղ. Փ.
Ինկիլիզ լիրասը	110- 8
Ֆրանսըզ ալթունու	87-35
Ռօյ	90- 8
Գրիմից ալթունու	51-15
Պէեազ մէճիտիյէ	108- 2
Մէթալիք	207-20
Պէշլիք	210-10
Ալթըլըգ	127-35
Պագըր	720-
Գարպօն գայիմէսի գարիք	892-

ԳԱՅՄԷՆԻՆ ՌԻԱՋԱՍԸ

էն եիւքսէք	980-
էն աշաղը	980-
Սաաթ 5 տէ	980-

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆԹԻԵԱՆ